

Tolnai – Hegyhát 40/30/25/18 teljesítménytúra

Kedves Túratárs !

Örömmel üdvözljük a Tájak Korok Múzeumok Egyesület (TKME)
és Kurd község Polgármesteri Hivatala által rendezett
Tolnai – Hegyhát 40, 30, 25 és 18 elnevezésű
gyalogos teljesítménytúra indulójaként!

A túra nem verseny, ezért nem érdemes sietni, minden szintidőn belül célba érkező ugyanabban a díjazásban részesül (oklevél, kitűző).

Rajt:

DÚZS község polgármesteri hivatala (Béke utca 13., bejárat az udvar felől, a Nefelejcs utcából).
Távolság Dúzs vasúti megállóhelytől 200 m, Dúzs, autóbusz váróterem buszmegállótól 100 m.
Rajt 07.00 – 10.00 óráig.

Cél:

KURD község Művelődési Otthon (Kotsis Margit u. 4.), zuhanyozási és előzetes jelentkezéssel
szállás lehetőséggel. Az autóbusz megálló 200 m, a vasútállomás 1000 m.
Cél 12.00 – 18.00 óráig.

[A 18 km-es táv célja Annafürdő. Utána a Miklósmajortól 15.39-kor induló Bonyhád – Dombóvár
autóbuszjáratral utazhatnak Kurdra, hogy a többi táv teljesítőjével együtt köszönthessék és
várhassák őket terített asztallal a Művelődési Otthon színháztermében!]

Szintidő:

a maxi	(40)	távon	(37 250 m, 680 m szint)	10 óra,
a hosszú	(30)	távon	(27 900 m, 565 m szint)	9 óra,
a közép	(25)	távon	(23 650 m, 426 m szint)	8 óra,
a rövid	(18)	távon	(17 650 m, 320 m szint)	5 óra.

A teljesítést csak akkor fogadjuk el, ha a túrázó a Rendezők által kijelölt útvonalat járja
végig, az ellenőrző pontok bélyegzése, illetve feliratai szerepelnek az igazoló füzetében, és
szintidőn belül jelentkezik a célban.

Kérjük, ha úgy határoz, hogy a túrát megszakítja, ezt feltétlenül jelezze az ellenőrző-
ponton, vagy üzenje meg társaival a rajtszám és a név megadásával.

A túra útvonalán turistajelzések, helyenként szalagozás, feliratozás segíti a jó irányban való
haladást. Aki ezek ellenére eltéved, sajnos nem áll módunkban megkeresni.

A startnál tanulmányozható és megvásárolható a terület 1:25 000 turistatérképe!

Nevezés a helyszínen, díja 1000 Ft; de TTT, VTSZ, TKME tagok, Magyar Turista kártyával
rendelkezők és Tolna megyei lakosok részére 800 Ft.

**A túrán mindenki a saját felelősségére vesz részt, kártérítést a rendezőktől semmilyen
címen nem igényelhet!**

A túra során védjük a természetet, annak lakóit, tiszteljük a csendet, a szemetet hagyjuk
a szemégyűjtőkben! A természetben ne hagyjunk mást magunk után, csak a lábunk nyomát és
ne vigyünk magunkkal mást, csak az emlékeinket!

A túra napján a rendezők elérhetők:

+ 36 – 20 – 946 – 46 – 59 telefonszámon !

Jó utat kívánunk és reméljük, kellemes élményekkel tér haza a túráról !

Útvonal leírás, 25 km-es táv :

Dúzs község polgármesteri hivatala (108 m tszf.) udvari kapuján kijövet **balra** pár lépéssel elérjük a főutcat. A Szent György templom mögötti zebrán átkelünk a főutca (Béke utca) keleti járdájára, s azon **jobbra**, délnek indulunk, Csibrák irányában, a **zöld –** jelzést követve.

410 m után **balra fordulunk** a mellékutcába (a sarkon kő feszület és a buszforduló váróhelyisége). A kettéágazó utca (balra a temetőhöz vezető Temető utca, közötté játszótér) **jobbfeleli** ágán, a Homok utcán megyünk felfelé, követve a **zöld –** jelzést.

1540 m-t megtéve elérjük a Lehmann pince gazdaság bejáratát (158 m tszf., eddig 1,950 km). Követve a **zöld –** jelzést a Szénégető nevű erdő részben jelzett utunk jobbra, majd elérve a Dúzsi-völgyet balra fordul. Elhaladunk az egykori Bodó-ház helye mellett (140 m tszf.).

1810 m után elágazáshoz érünk (3,760 km-nél, 145 m tszf.).

(A szemből érkező **piros** jelzés itt fordul északnyugat felé, hogy felvezessen a Langentalba. Arra folytatják útjukat a 40 km-es táv résztvevői.)

Mi **jobbra fordulunk**, követve a **zöld –** jelzést.

Egy perc múlva újabb kereszteződést érünk el, itt **egyenesen** megyünk tovább.

(Jobbról a 10. és a 11. sz. erdő rész között érkezik a Dúzsi-völgyön felvezető szekérút, balról pedig az alig száz méterre lévő, elhanyagolt Kis vadászház felől érkező **piros –** jelzés. Ha ott turistákat látunk, ők valószínűleg a 40 km-es távot teljesítő társaink.)

Innen tovább tehát az együttes **zöld –** és **piros –** jelzést követjük.

100 m-t megtéve jobbra a Vadbefogó vadföld emelkedik meredeken (150 m tszf.).

Ezután a jobbra lévő, 241 m magas Dúzsi-erdőből utunkat keresztezve járnak le a szarvasok a közelünkben fakadó névtelen forráshoz. Utunk folyamatosan emelkedik.

1440 m-t megtéve kiérünk az erdőből, balra egy mező, jobbra erdő széle és egy nyitott fa **sorompó** mellett haladunk el (eddig: 5,300 km).

200 m után felérünk egy nyeregbe, ahol földút keresztezi utunkat (255 m tszf., 5,500 km).

(Ezen érkező bal felől és csatlakoznak hozzánk a 40 km-es táv résztvevői.)

Egyenesen haladunk tovább, balról kezdetben villanypásztor kíséri füves szekérutunkat, melyen az együttes **piros –** és **zöld –** jelzés vezet lefelé Mucsi község irányába.

Ezt kell követnünk közösen a többi táv résztvevőivel.

1500 m-t megtéve a levezető szekérúton a közös **piros –** és **zöld –** jelzésen beérünk Mucsi községbe (170 m tszf.).

A Dózsa György utcán gyaloglunk be a falu központjába (148 m tszf.).

Jobb felé kiágazik egy utca, féltonnás teherbírású híddal a Nemzeti Dohánybolt felé. Maradunk Dózsa György utcán, ahol a vadgesztenyefa körüli buszfordulótól már látjuk a buszvégállomás tábláját (autóbusz váróhelyiség), mellette a polgármesteri hivatal (Dózsa György u. 72.).

900 m Vele szemben találjuk a Viki eszpresszót, az 1. számú ellenőrzőpontot.

1. ELLENŐRZŐPONT, Mucsi község eszpresszó (148 m tszf.) 7,900 km

08.15 – 13.45

Az eszpresszóból kijövet folytatjuk utunkat **balra** a Dózsa György utcán, követve a **piros –** jelzést. Elhaladunk egy 1795-ben állított Szent Flórián-kőszobor mögött, s a 6 tonnás teherbírású híd mellett a Coop üzlet, majd az ünnepnap szintén zárva tartó maszek vegyesbolt előtt.

600 m megtételekor érjük el a Dózsa György u. 23. sz. házat, előtte a Krisztus-képes kápolnácskát. Itt **jobbra fordulunk**, s a **piros –** jelzést követve elhagyjuk a főutcat.

Álljunk meg egy percre a sarkon az elszármazott itt született polgár hófehér szobránál (143 m tszf., 8,500 km)! A feltehetően gyermekkorában kitelepített, 2007-ben elhunyt Bleser Kornélra emlékeznek a bájos kis szobrocscra. Kövessük a **piros –** jelzést a Mucsi–Hidas-patak felett átvezető 8 tonnás hídon át! Balra a falu sportpályája, jobbra a fából faragott játszótér.

A helyi motorozó gyerekek által kedvelt jelzett földutunk felkapaszkodik egy 175 méteres dombra, leereszkedik, hogy keresztezze a Strigencz-völgyet (145 m tszf.), majd egy újabb domb oldalát (185 m tszf.) a Tégláégető dűlőben.

A Soros-akácson át leereszkedünk a rétre.

Aljában igen sáros az út, mert átfolyik rajta a Papdi-árok vize.

Utunk merőlegesen jobbra, majd emelkedve balra fordul a **piros –** jelzésen.

2100 m-t megtéve a Mucsi főutcától **elérjük a piros – – piros □** jelzés **elágazását.** (145 m tszf., 10,600 km) Itt különválnak többiektől a 25 km-es táv.

A 18, a 30 és a 40 km-t vállalók balra, a piros □ jelzésen mennek tovább Annafürdő felé.

Mi egyenesen előre, majd rögtön jobbra fordulva a piros – jelzést követjük.

Domboldalban, hullámosan vezető sáros szekérútra érünk, friss állatnyomokkal.

Több helyen a **piros –** felfestés helyett csak a szürke alap készült el.

600 m után **jobbra** fordulul egyenletesen emelkedő utunk (170 m tszf., 11,200 km).

400 m mrgtétele után **balra** fordulva megyünk tovább, néhol benőtt, fatörmelékes, vízmosással szabdaltszékérúton. Itt is ritka egy kicsit a **piros –**.

350 m megtételekor baloldalt magasles áll az úton (185 m tszf., 11,950 km), pár lépéssel utána **jobbra** kell fordulnunk a **piros –** jelzésen, majd átlépnünk egy kidőlt fán.

Hol emelkedő, hol lejtő utunk kb. 190 m tszf.-ig emelkedik az Uradalmi-erdőben.

400 m déli irányba fordul a **piros –** jelzés.

400 m (12,750 km-nél) **jobbra** fordulunk, s lefelé ereszkedünk egy mélyúton

130 m A közeli forrás csermelye felett átvezető fahídon kelünk át

20 m leérünk a völgy aljába, ahol egy tisztáson betorkollik utunk a piros ■ jelzésbe. (Ezen érkeznek bal felől a 30 és a 40 km-es táv résztvevői.)

Jobbra fordulunk az innen induló nyílegyenes erdészeti műútra, s követjük az együttes **piros –** és **piros ■** jelzést észak felé (160 m tszf., 12,900 km)

400 m jobbkézről vasbeton útkorlát, a **piros –** és **piros ■** jelzéssel. Onnan

100 m-t előre haladva elérjük a **jobbra vezető piros jelzés kiágazását.**

Leereszkedünk az ösvényen a tágas Papdi-rétre, ahol a nagy fűben jobbra tekintve észrevesszük a kápolna szentélyének fehér falát.

300 m (padok, asztalok, ivóvíz)

4. ELLENŐRZŐPONT, Papdi - kápolna (150 m tszf.) 13,700 km

09.30 – 16.00

300 m Visszatérünk a **piros** jelzésen az erdészeti műútra a **piros –** és **piros ■** jelzéshez, s **jobbra fordulva** folytatjuk utunkat a műúton.

1800 m-nél jobbkézről ösvény vezet fel a Száraz-árokba. Újabb

1800 m után elhagyjuk az erdészeti műutat (255 m tszf., 17,600 km);

Jobbra fordulunk a piros ■ jelzésen, egy emelkedő löszös mélyútra.

(Az erdészeti műút a piros – jelzéssel kivezet az alig 400 méterre futó Lengyel – Miklósmajor – Ökoház (Szentkúti kunyhó, korábban Vavra-ház) – Kurd országútra, a Tolna Megyei Piros – jelzés pedig tovább Mekényes, Döbrököz, Dombóvár felé).

500 m megtétele után asztalokhoz, padokhoz érkezünk

5. ELLENŐRZŐPONT, Wosinsky Mór - emlékmű 18,100 km

10.45 – 17.00

- 1000 m Az ellenőrzőpontot elhagyva továbbra is a **piros** ■ jelzést követjük. mélyút és szekérút ágazik ki jobbra a Vadkörtefai vadföld irányába (260 m tszf., 19,100 km).
- 700 m megtétele után élesen balra fordulunk a **piros** ■ jelzésen (235 m tszf., 19,800 km)
- 100 m után élesen jobbra, mélyúton megyünk tovább (225 m tszf., 19,900 km)
- 350 m-t haladunk előre és élesen balra fordulunk a **piros** ■ jelzésen, mélyutunk bevezet az Iván-árok alsó szakaszába.
- 850 m után, átkelve a csermelyen elhagyjuk a balra folytatódó **piros** ■ jelzést, s jobbra fordulunk egy jelzetlen szekérútra, melyen elérünk a Müller présházhoz
- 300 m (jobbról a negyedik a sorban, pont szemben van velünk).

6. ELLENŐRZŐPONT, Kurd, Müller - présház (120 m tszf.) 21,400 km

11.15 – 17.30

- 150 m A szőlők közt felmegyünk a felső szekérútra (140 m tszf.).
A villanypáztorban nem lesz áram.
Rátérünk **balra** a szőlőhegyen a faluba lassan levezető útra, ügyelve rá, hogy ne menjünk le az országútra.
- 1100 m Elhaladunk a sportpálya felett a Széchenyi utcán.
- 400 m Leérünk a Kossuth Lajos utca sarkára egy forgalmas kereszteződéshez (110 m tszf., 23,050 km). (Jobbra a hőgyészi országút Csibrák, Dúzs felé vezet.)
Mi figyelmesen átkelve a kereszteződésen, majd a fényesorompós vasúti átjárón a Széchenyi István utca bal szélén folytatjuk utunkat Kurd központja felé.
Jobb felől kiágazik az állomáshoz vezető kövesút (azon 200 méter a Vilma presszó).
Átkelünk a Kapos folyó hídján. A Szabadság tér túloldalán a Kuruc söröző látszik.
A patika előtt elhaladva felérünk a Rákóczi Ferenc térre.
- 400 m Balra a templom felé ágazik ki a Petőfi Sándor utca. Átmegyünk a túlsó oldalára, az ARO vegyesbolthoz és a „Kurd, autóbusz váróterem” nevű autóbuszmegállóhoz.
A váróhelyiség mögött **jobbra indulunk** a gazdabolt elé, majd az iskola sarkánál
- 100 m **balra** fordulunk a járdán maradva a Dombóvár irányába vivő útra, a Kotsis Margit utcába. (Az utca túlfelén Szent Flórián hófehér szobra és a Kurdi Önkéntes Tűzoltó Egyesület szertára), s itt az utolsó
- 100 m-t megtéve érünk a Művelődési Otthon földszintes, sárga színű épületében lévő célig (Kotsis Margit u. 4.).

CÉL: Kurd község 23,650 km

12.00 – 18.00

Dúzs község bemutatása

A teljesítménytúra rajtjának helyt adó falu Tolna megye középső vidékén, a Tolnai–Hegyháton, a Kapos folyó jobb partján fekszik. Végighalad rajta a Dombóvárt Hőgyésszel összekötő 6532. számú út. Megállója van a Budapest – Pécs villamosított vasútvonalon. A falu déli határát nagyvadas jellegű erdő képezi, melyben nagy számú szarvas, őz, dámvad és vaddisznó él. Gyógynövények és védett növények ugyancsak találhatóak. A mezőgazdasági művelésre alkalmas terület talaja nagyrészt homokos. A domboldalakon a szőlőtermesztés régi múltra tekint vissza, Dúzs szőlőhegye a szekszárdi borvidék völgyégségi körzetének tagja.

Határából egyaránt került elő lelet a lengyeli kultúra (kőkor, Kr. előtt 3000 körül – ezzel kapcsolatban a túra utolsó szakaszánál, a Wosinsky-emlékműnél még olvashatnak), a rézkorból, a népvándorlás és a honfoglalás idejéből. Első írásos említése 1298-ból való [Duus]. A török alóli felszabadító háborúk alatt elnéptelenedett. 1740 – 1780 között, Mária Terézia uralkodása idején kezdődött meg Dúzs újbóli betelepítése, főként német ajkú családokkal.

1925-ben lakosságának 96%-a német nemzetiségű volt. Az 1929-ben épült katolikus elemi népiskola két tantermében két tanító foglalkozott a gyermekekkel. (Ma eljárnak Hőgyészre a diákok, az épületben a polgármesteri hivatal nyert elhelyezést. Az épületet belülről is megismerhetjük, hiszen itt lesz a teljesítménytúránk rajtja.) Virágos előkertjében áll a két világháborúban elesett helyi hősök emlékműve.

A lakosság nagy része katolikus vallású. Dúzs középkori temploma a községen kívül állt. A mai, Szent György vértanú titulusú templomot 1828-ban építették klasszicista stílusban, a falu központjában. Szószéke barokk munka. A lakosság megélhetését a földművelés, az erdészet és a vasút biztosította. Az igen fejlett szőlőkultúra – Mária Terézia hivatalos fehérbor-szállítója volt egykor a falu – az 1950-es években hanyatlásnak indult, majd a Hőgyézi Állami Gazdaság jóvoltából nagyüzemi szőlőtáblákat telepítettek, s a dúzsi bor ismét megindult a hírnév felé. A demokratikus átalakulást követően Dúzsban megnőtt a munkanélküliség, a kilencvenes évek közepe óta viszont csökkenő tendenciát mutat. Továbbra is a legnagyobb munkáltató a vasút, azontúl a környező városokban (Dombóvár, Tamási) kapnak munkát a törekvő dúzsiak. A ma 267 lakosú Dúzs közigazgatásilag Szakály körjegyzőségéhez tartozik Tolna megye Tamási kistérségében.

A község címere pajzs alakú, egyenes és görbe vonalakkal tagolt. A kék és a zöld színnel két részre oszlik. A pajzs osztott, alul ívelés választja el ezüst színnel, mely a Kapost szimbolizálja. Alul a felirat is ezüst színű. A felső rész alapja kék, balról álló három, sárga színű búzakaralász a mezőgazdasági profilt jelképezi. Ugyanott jobb felől sárga színű nap, az élet szimbóluma. Az alsó részen bal oldalt egy barna őzgida utal a falu körüli vadászterületre, jobb oldalt pedig barna, zöld és bordó színnel egy szőlőtőke a bortermelésre.

Mucsi község bemutatása

A főutaktól távol, a Mucsi–Hidas-patak mentén fekvő falut 1403-ban említik először. A török idők alatt elnéptelenedett falut Fulda környéki (Németország Hessen tartománya) sváb telepesekkel népesítették újra. A Historia Domusban olvashatjuk, hogy 1714-ben a betelepülő német hívek hozták rendbe a régi templomot. 1745-től Bayermann János plébános pontos anyakönyvi bejegyzéseket vezetett a születésekről, házasságkötésekről, halálozásokról. Ezidőtájt szinte a teljes lakosságot a betelepült német ajkúak adták. Nyelvjárásukat napjainkban is beszéli néhány idős ember. A beköltözők elsősorban földművelésből éltek, híresek voltak szőlőültetvényeik, s a zamatos borok.

A XX. század történelmi viharai, háborúi Mucsit is érzékenyen érintették. Az elszegényedő családok tagjai közül sokan választották a kivándorlást a jobb megélhetés reményében. A II. világháború utáni kitelepítések következtében a község csaknem teljesen kihalt, alig néhány német ajkú család maradt Mucsiban. Az idevalósi emberek ragaszkodását jelzi, hogy több család az erőszakos kitelepítést követően később visszaszökött. A távozottak üres házaiba az ország távoli részeiből érkeztek családok. A 454 lakosú Mucsi község Szakály körjegyzőségéhez tartozik Tolna megye Tamási kistérségében.

Mucsi pajzs alakú címere alsó zöld mezejében a három domb a domborzati adottságait jeleníti meg. A mező közepén lévő ezüstsínű ekevas a legrégebb, ismert községi címerre utal. A középső kék mezőben a barna színű szarvas a falura jellemző vadállományt szimbolizálja. A felső mező bal oldali ezüstmezejében a szőlőfürt jelképe annak, hogy Mucsiban virágzott a borkultúra. A felső mező jobb oldali vörös mezejében a félhold az éltető erőt mutatja.

Szent István király római katolikus templom

Az elődje megújításával 1781-ben emelt késő barokk mucsi szentegyház a falu felett áll. Sekrestyeszekrénye, padjai rokokó, oltárai és szószéke copf stílusúak. Főoltárának menza alatti üvegfülkéjében egy világszerte egyedülálló ereklye látható. Valerius Felicianus keresztény vértanú ereklyéit a diplomata Apponyi (II.) Antal (1782–1852) kapta vatikáni követ korában XII. Leó pápától. 1833-ban került mai őrzési helyére. A csontvázat viasszal vonták be, ez adja szoborszerű kinézetét.

Annafürdő

A Lengyel község harárában fekvő Annafürdő az Apponyi családnak köszönheti hírnevét. A hagyomány szerint a gróf felesége, Pajacsevich Teréz grófnő reumás betegségben szenvedett. Kezelését férje Lengyelen a kastély közelében kívánta megoldani. Erre volt alkalmas a mai napig itt működő forrás. Ezért annak közelében gőzfürdőt létesített. Minthogy a gőzfürdő gyógyító hatással volt a grófnő betegségére – és ennek hamarosan híre is ment – sokan vették igénybe a gyógykezelést. A fürdő sorsáról gróf Apponyi József a végrendeletében külön rendelkezett. Örökösének felesége, Benkendorff Anna grófnő is igen megkedvelte ezt a fürdőhelyet. A fürdőzők részére hat pihenőszobát építtetett, a családja számára pedig külön, lakható épületet készíttetett. Anna grófnő a fürdőnél az iskolás gyerekek részére évente majálist, versenyeket, tombolókat rendezett. Halála után róla neveztek el.

1926-ban a tulajdonos, gróf Apponyi Sándorné a Magyar Nemzeti Múzeumnak adományozta 2189,6 katasztrális holdnyi erdőterületét. Mivel a fürdő az erdőben volt, így annak kezelése is a Magyar Nemzeti Múzeumra szállt át. A II. világháború után az erdő a Magyar Állami Erdőgazdaság gondozásába került. Az Anna-forrás és környéke 1975 óta természetvédelmi terület, ma a Tamásiban székelő Gyulaj Erdészeti Zrt. kezelésében van. Az egykori fürdő helyén ma Turisztikai és Természet-ismereti Központ működik. Hogy az itt rejlő természeti szépségeket minél többen megcsodálhassák, tilos a növényeket gyűjteni, szállítani és értékesíteni bármilyen fejlődési alakjukban (mag, hajtás, dugvány stb.). Az itt látható fészületet 1897-ben Tirolból hozták a birtokos Apponyiak.

Annafürdő a tőle mintegy 2 km-re lévő Lengyelhez tartozik. A község számos műemlékkel rendelkezik, leghíresebb az 1829-ben emelt, s még abban a században eklektizált volt Apponyi-kastély és 22 hektáros védett parkja. Ma az Apponyi Sándor Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium működik benne. Jellegzetessége a négy bejárati ajtó, a 12 kémény, az 52 szoba, a 365 ablak – az év szimbólumai. Parkját a Tájak Korok Múzeumok Kiskönyvtár 366. számú kötete mutatja be. Svájci mintára épült tehenészetet, német és bukovinai székely emlékszobát, 125 éves óvodatörténeti kiállítást, helytörténeti gyűjteményt, mezőgazdasági gépkiallítást, Apponyi emlékszobát is találunk.

A Papdi kápolna

A Mucsi határában álló kápolna a török időkben elpusztult Alsó-Papd falu templomocskája volt. Az 1720 körül Fuldából áttelepült mucsi és a lengyeli németek többször felújították, azóta is Szűz Mária-kegyhelyként tisztelik. Titulusa a 14 segítőszent, németül Vierzehnheiligen (Ákos, Borbála, Balázs, Cirjék, Dénes, Egged, Erazmus, Euszták, György, Alexandriai Katalin, Kristóf, Antiochiai Margit, Pantaleon és Vid).

A településektől ma távol álló, turistaösvényeken megközelíthető magányos kicsiny szentegyház megújítását 1882-ben és 1930-ban végezték el. Tágas réten áll, palatető fedí, meszelt fala nedvesedik. Homlokzata előtt áll hegyes sisakú tornyocskája. A toronyaljába lépve az ajtón át betekintheünk a két boltszakaszos kápolna hajójába. A bejárat előtt fa fészület és kő Krisztus-szobor.

A Wosinsky Mór- emlékmű

A környék legmagasabb pontja az Annafürdőtől, Mucsitól, a copf evangélikus templomáról nevezetes baranyai Mekényestől, valamint Kurd községtől egyforma távolságban lévő hegyvonulat késő bronzkori földsánctól rejt. Fialat plébános korában, 1881-től kutatott itt Wosinsky Mór (Tolna, 1854. márc. 28. – Szekszárd, 1907. febr. 22.), a későbbi esperes. Az itteni őskori telep feltárását követően az egész megyét átvizsgálta régészeti szempontból. 1896-tól az általa feltárt leletekből megalapított Tolna Vármegyei Múzeum igazgatója lett, mely ma az ő nevét viseli. A neolitikus időszakot az itteni első kutatás emlékére lengyeli kultúraként ismerik. A sáncon 1985-ben, a szekszárdi nemzetközi ősrégészeti konferencia alkalmából állították fel Wosinsky Mór emlékoszlopát, Farkas Pál (Szeged, 1947 –) alkotását. Mellette erdei pihenőhelyet alakítottak ki. Mellszobra Szekszárdon a nevét viselő múzeum előtt áll. Lengyel község plébániaépületének falán is van emléktáblája. Szülőhelyén nyugszik a családi sírboltban.

Kurd község bemutatása

Története

A Kapos két partján települt község területe ősidők óta lakott hely. Határában a XIX. sz. közepén etruszk eredetű kétfülű bronzvedreket (cisztákat) és hamvasztásos temetkezés nyomait tárták fel. A bronzvedrek a Magyar Nemzeti Múzeumba kerültek. Az Árpád-kori, templomos település nevét először 1138-ból származó oklevél, majd egy 1232–1237 közötti időből származó adóösszeírás említi. A hódoltság idején a törökök javadalom-faluja volt, a szászi (szászvári) várhoz tartozott. 1669-ben a Völgység falvaival együtt pusztá helynek írták. Fényes Elek Geográfiai szótárában ezt írja: „Kurd, magyar falu, Tolna vármegyében, a Kapos bal partján, utolsó postája Szekszárdhoz nyugotra 4 mérföldnyire, 1250 katasztrális holddal, parochiával, templommal. Van első osztályú szántóföldje, jó bortermő szőlőhegye, derék erdeje, hídja a Kaposon, s kőépületei az itt tanyázó lovasság számára.” A Tolnai Világlexikon (1927) írta: „Nagyközség Tolna vármegye dombóvári járásában, 1920-ban 1780 lakossal. Vasútállomás Kurd–Csibrák; posta, távíró Kurd–Csibrák.” A mai faluközpont az 1887-es tűzvész után alakult ki. 1946-ban a német lakosokat kitelepítették. Kurd szülötte Sebestyén Géza (1878–1936) jellemszínész, aki több társulatban, színházban játszott, igazgatott. 1924–1936 között a Budai Színkör igazgatója, 1931–1936 közt az Országos Színészegyesület elnöke volt. Két öccse is színigazgató lett.

A ma 1206 lakosú Kurd körjegyzőségi székhely Tolna megye dombóvári kistérségében.

Nevezetességei

Szent Lőrinc titulusú római katolikus templomát 1765-ben emelték. Karcsú, magas tornya a homlokzat előtt áll. Főoltára a bécsi Johann Martin Fischer (1740–1820) alkotása, a pécsi székesegyházból származik. Szent Anna oltárának képét Zichy Mihály (1827–1906), az orosz cári udvar akkor már Párizsban élő festője alkotta 1846-ban. A Petőfi Sándor utcában, a templom közelében álló, tekintélyes nagyságú plébániaház 1831-ben épült. A Kotsits Margit utcán a művelődési otthonon túl, nyugat felé sétálva, a környék földtörténeti múltját táblákon bemutató Geo-park, tovább a Hunyadi János utca keresztezését (naponta 06–21 óráig nyitva tartó AGIP benzinkút, shoppal, toalettal, mellette naponta nyitva tartó TXT-2000 nevű pizzeria, terrasszal, toalettal) elhagyva érünk a temetőkertbe. Az itt álló, Krisztus Urunk feltámadása titulusú temetőkápolna 1775-ből való.

Kurd pajzs alakú, három részre tagolt, hagyományos magyaros tónusú, szabályos címerében a kék szín a békés lakosságra, a szőlőfürt a bortermő helyre, a három kalász a jó minőségű szántóföldekre, a középen lévő hullámos vonal az éltető Kaposra, az alsó rész zöld színe a folyó melletti legelőkre, a farkas pedig a község nevének feltételezett eredetére emlékeztet.

Mint gyakorló országjárók, szívből javasoljuk, hogy ne csak teljesítmény-túrázni, hanem gyönyörű hazánk eme csodás szegletének kincseit megismerni is mielőbb térjen vissza hozzánk! Ígérjük és hisszük, nem fogja megbánni!

Köszönjük, hogy ellátogatott vendégszerető vidékünkre!

Az 1985-ben alapított Tájak–Korok–Múzeumok Egyesület elérhetőségei:
+36–1–784-8588; +36–20–946–4659; tkme@tkme.hu
web: www.tkme.hu

2014. PÜNKÖSD VASÁRNAPI MENETREND:

vonat Bp. Déli i.	04.55	07.15	vonat Kurd i.	14.23	16.21	18.21	20.23	
Kelenföld	05.02	07.22	Dúzs é.	14.31	16.28	18.28	20.31	
Pusztaszabolcs é.	<u>05.55</u>	08.05	Pusztaszabolcs é.	15.53	<u>17.52</u>	<u>19.52</u>	<u>21.52</u>	
i.	06.06		i.		18.04	20.04	22.04	
Dúzs é.	07.23	09.23	Kelenföld é.	16.34	18.56	20.56	22.56	
Kurd é.	07.31	09.31	Budapest Déli é.	16.44	19.04	21.04	23.04	
busz Dúzs i.	08.34		busz Kurd i.	06.28	08.19	12.38	15.56	17.24
Kurd é.	08.46		Dúzs é.	06.38	08.31	12.48	16.04	17.36